

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 69/2014

od 27. siječnja 2014.

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 748/2012 o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 5.,

budući da:

- (1) Članak 5. Uredbe (EZ) br. 216/2008 o plovidbenosti dopunjen je da bi u provedbena pravila certifikacije tipa uključio elemente ocjene operativne prikladnosti.
- (2) Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu „Agencija”) utvrdila je da je potrebno izmijeniti Uredbu Komisije (EZ) br. 748/2012 ⁽²⁾ da bi se Agenciji omogućilo odobravanje podataka o operativnoj prikladnosti u sklopu postupka certifikacije tipa.
- (3) Agencija je pripremila nacrt provedbenih pravila koncepta podataka o operativnoj prikladnosti i dostavila ih Komisiji kao mišljenje ⁽³⁾ u skladu s člankom 19. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (4) Članak 5. Uredbe (EU) br. 748/2012 proizlazi iz članka 2.c Uredbe Komisije (EZ) br. 1702/2003 ⁽⁴⁾. Članak 2.c Uredbe (EZ) br. 1702/2003 uveden je u svrhu privremene primjene ranije važećih propisa za tipove koji nisu bili regulirani primjenom ranije važećih propisa u članku 2.a Uredbe (EZ) br. 1702/2003. Budući da je taj privremeni režim definitivno istekao s danom 28. rujna 2009., članak 5. Uredbe (EU) br. 748/2012 trebalo bi brisati.

(5) U svrhu izbjegavanja dvojbi i pravne nesigurnosti u odnosu na članak 3., točke 21.A.16A, 21.A.16B, 21.A.17, 21.A.31, 21.A.101 i 21.A.174 Priloga I. (Dio 21.) Uredbe (EU) br. 748/2012, reference na „kodove plovidbenosti” treba zamijeniti referencama na „certifikacijske specifikacije”.

(6) U svrhu izbjegavanja dvojbi i pravne nesigurnosti u odnosu na točke 21.A.4, 21.A.90A, 21.A.90B, 21.A.91, 21.A.92, 21.A.93, 21.A.95, 21.A.97, 21.A.103, 21.A.107, 21.A.109, 21.A.111, 21.A.263 i 21.A.435 Priloga I. (Dio 21.) Uredbe (EU) br. 748/2012, reference na „projekt tipa” treba zamijeniti referencama na „certifikat tipa”.

(7) Uredbu (EU) br. 748/2012 bi stoga na odgovarajući način trebalo izmijeniti.

(8) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora uspostavljenog u skladu s člankom 65. Uredbe (EZ) br. 216/2008,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) U točki 1. podtočka (a), alineja i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. njegova osnova certifikacije tipa bila je:

⁽¹⁾ SL L 79, 19.3.2008., str. 1.

⁽²⁾ SL L 224, 21.8.2012., str. 1.

⁽³⁾ Mišljenje br. 07/2011 Europske agencije za sigurnost zračnog prometa od 13. prosinca 2011., dostupno na adresi <http://easa.europa.eu/official-publication/agency-opinions.php>

⁽⁴⁾ SL L 243, 27.9.2003., str. 6.

— osnova za certifikaciju tipa JAA, za proizvode koji su bili certificirani u skladu s postupcima JAA, kako je definirano u njihovoj listi podataka JAA ili

— za druge proizvode, osnova certifikacije tipa kako je definirana u listi podataka certifikata tipa države u kojoj je proizvod projektiran ako je ta država bila:

— država članica, osim kada Agencija, posebno vodeći računa o primijenjenim certifikacijskim specifikacijama i iskustvu u službi, utvrdi da navedena osnova certifikacije tipa ne osigurava razinu sigurnosti koja je jednaka razini sigurnosti koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovom Uredbom ili

— država s kojom je određena država članica sklopila bilateralni sporazum o plovidbenosti ili sličan sporazum prema kojem su navedeni proizvodi certificirani na temelju certifikacijskih specifikacija države u kojoj su proizvodi projektirani, osim kada Agencija utvrdi da takve certifikacijske specifikacije ili iskustvo u službi ili sigurnosni sustav navedene države ne osiguravaju razinu sigurnosti koja je jednaka razini sigurnosti koja se zahtijeva Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovom Uredbom.

Agencija provodi prvu procjenu učinaka odredaba druge alineje s ciljem davanja mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmjene ove Uredbe;”;

(b) U točki 2., podtočke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) odstupajući od točke 21.A.17A Priloga I. (Dio 21.), osnova certifikacije ona je koju utvrdi JAA ili, kada je to primjenjivo, država članica na dan podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja;

(d) nesukladnosti utvrđene u skladu s postupcima JAA ili države članice, za potrebe ispunjavanja odredaba točaka 21.A.20 podtočaka (a) i (d) Priloga I. (Dio 21.), smatra se da ih je utvrdila Agencija.”;

(2) Članak 5. se briše;

(3) Umeće se sljedeći članak 7.a:

„Članak 7.a

Podaci o operativnoj prikladnosti

1. Nositelj certifikata tipa za zrakoplov izdanog prije 17. veljače 2014. koji namjerava isporučiti novi zrakoplov operatoru iz EU-a na dan ili nakon 17. veljače 2014. dobiva odobrenje u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.), osim minimalnog programa osposobljavanja osoblja koje ima ovlaštenje za certificiranje održavanja i osim za izvorne podatke ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora. Odobrenje se mora ishoditi najkasnije do 18. prosinca 2015. ili prije nego što operator iz EU-a počne koristiti zrakoplov, što god od toga nastupi kasnije. Podaci o operativnoj prikladnosti mogu biti ograničeni na model koji se isporučuje.

2. Podnositelj zahtjeva za certifikat tipa za zrakoplov za koji je zahtjev predan prije 17. veljače 2014. i za koji certifikat tipa nije izdan prije 17. veljače 2014. dobiva odobrenje u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.), osim minimalnog programa osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja za certificiranje održavanja i osim za izvorne podatke ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora. Odobrenje se mora ishoditi najkasnije do 18. prosinca 2015. ili prije nego što operator iz EU-a počne koristiti zrakoplov, što god od toga nastupi kasnije. Nalaze o sukladnosti nadležnog tijela u postupcima Odbora za ocjenu operativnosti koji se provode u okviru odgovornosti JAA ili Agencije prije stupanja na snagu ove Uredbe Agencija prihvaća bez daljnje verifikacije.

3. Izvješća Odbora za ocjenu operativnosti i izvornici lista minimalne opreme koji su izdani u skladu s JAA postupcima ili koje je izdala Agencija prije stupanja na snagu ove Uredbe smatraju se podacima o operativnoj prikladnosti, odobrenima u skladu s točkom 21.A.21 podtočkom (e) Priloga I. (Dio 21.) te se uključuju u relevantni certifikat tipa. Prije 18. lipnja 2014. nositelji relevantnih certifikata tipa predlažu Agenciji podjelu podataka o operativnoj prikladnosti na obvezne podatke i neobvezne podatke.

4. Od nositelja certifikata tipa koji uključuju podatke o operativnoj prikladnosti zahtijeva se da ishode odobrenje proširenja područja njihovog odobrenja projektne organizacije ili postupaka koji su alternativa odobrenju projektne organizacije, kako je primjenjivo, koji će uključivati aspekte operativne prikladnosti prije 18. prosinca 2015.”;

(4) Prilog I. (Dio 21.) mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Točke od 16. do točke 34. i točka 43. Priloga primjenjuju se na podnositelje zahtjeva za odobrenje izmjene certifikata tipa, kao i na podnositelje zahtjeva za dodatni certifikat tipa od 19. prosinca 2016.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. siječnja 2014.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG

Prilog I. (Dio 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) Točka 21.A.4 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.4 Usklađivanje projektiranja i proizvodnje

Svi nositelji certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja izmjene certifikata tipa ili odobrenja projekta popravka moraju prema potrebi surađivati s proizvodnom organizacijom kako bi se:

- (a) osiguralo zadovoljavajuće usklađivanje projektiranja i proizvodnje, koje se, ovisno o slučaju, zahtijeva točkom 21.A.122, točkom 21A.130 podtočkom (b) stavcima 3. i 4., točkom 21.A.133 i točkom 21.A.165 podtočkom (c) stavcima 2. i 3. i
- (b) osigurala pravilna podrška za kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja.”;

(2) Točki 21.A.15 dodaje se podtočka (d) kako slijedi:

„(d) Zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov uključuje, ili mu se prilaže, nakon što je zahtjev već predan, i zahtjev za odobrenje podataka o operativnoj prikladnosti, koji se, već prema slučaju, sastoji od sljedećeg:

1. minimalnog programa osposobljavanja pilota za ovlaštenje za tip, uključujući određivanje ovlaštenja za tip;
2. definicije područja primjene izvornih podataka ovjere zrakoplova u svrhu objektivne kvalifikacije simulatora, povezanih s programom osposobljavanja pilota za ovlaštenja za tip, ili privremene podatke u svrhu privremene kvalifikacije;
3. minimalnog programa osposobljavanja za ovlaštenje za tip osoblja za certificiranje održavanja, uključujući određivanje ovlaštenja za tip;
4. određivanje tipa ili varijante za kabinsko osoblje i podatke koji se odnose na tip za kabinsko osoblje;
5. glavne liste minimalne opreme i
6. druge elemente operativne prikladnosti koji se odnose na tip.”;

(3) Točka 21.A.16A zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.16A Certifikacijske specifikacije

U skladu s člankom 19. Uredbe (EZ) br. 216/2008, Agencija izdaje certifikacijske specifikacije, uključujući certifikacijske specifikacije za podatke o operativnoj prikladnosti, kao standardno sredstvo dokazivanja sukladnosti proizvoda, dijelova i uređaja s bitnim zahtjevima Priloga I., Priloga III. i Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 216/2008. Takve specifikacije moraju biti dovoljno detaljne i specifične kako bi se podnositeljima zahtjeva naveli uvjeti za izdavanje, izmjenu ili dopunu certifikata.”;

(4) Točka 21.A.16B zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.16B Posebni uvjeti

- (a) Agencija propisuje posebne detaljne tehničke specifikacije za proizvod, pod nazivom posebni uvjeti ako odgovarajuće certifikacijske specifikacije ne sadržavaju primjerene ili odgovarajuće sigurnosne standarde za proizvod, zbog toga što:
 1. proizvod ima nova ili neuobičajena obilježja projekta u odnosu na praksu projektiranja na kojoj se temelje primjenjive certifikacijske specifikacije ili
 2. predviđena je namjena proizvoda nekonvencionalna; ili

3. iskustvo s drugim sličnim proizvodima u službi ili proizvodima koji imaju slična svojstva projekta pokazalo je da bi moglo nastupiti stanje opasnosti.
- (b) Posebni uvjeti sadržavaju takve sigurnosne standarde koje Agencija smatra potrebnima za uspostavljanje razine sigurnosti jednake onoj u primjenjivim certifikacijskim specifikacijama.”;
- (5) Točka 21.A.17 mijenja se kako slijedi:
- (a) Naslov se zamjenjuje sljedećim:
- „21.A.17A Osnova certifikacije tipa”;**
- (b) U podtočki (a), stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:
- „1. primjenjive certifikacijske specifikacije koje je utvrdila Agencija i koji su na snazi na dan podnošenja zahtjeva za taj certifikat, osim ako:
- i. Agencija ne odredi drukčije ili
- ii. podnositelj zahtjeva ne odabere da se uskladi s certifikacijskim specifikacijama naknadnih važećih izmjena ili se to zahtjeva u skladu s podtočkama (c) i (d).”;
- (c) U podtočki (c), stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:
- „2. zatražiti produljenje prvotnog zahtjeva i uskladiti se s primjenjivim certifikacijskim specifikacijama koje su bile na snazi na datum koji odabere podnositelj zahtjeva, a koji nije raniji od datuma koji prethodi datumu izdavanja certifikata tipa, u roku koji je u skladu s podtočkom (b) utvrđen za prvotni zahtjev.”;
- (6) Umeće se sljedeća točka 21.A.17B:
- „21.A.17B Osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti**
- (a) Agencija obavješćuje podnositelja zahtjeva o osnovi certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti. Ona se sastoji od sljedećeg:
1. primjenjivih certifikacijskih specifikacija za podatke o operativnoj prikladnosti izdanih u skladu s točkom 21.A.16A, koje su na snazi na dan predavanja zahtjeva ili dopune zahtjeva, osim u slučaju da:
- i. Agencija prihvati druge načine dokazivanja sukladnosti s relevantnim bitnim zahtjevima Priloga I., Priloga III. i Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 216/2008 ili
- ii. podnositelj zahtjeva odabere sukladnost s certifikacijskim specifikacijama naknadnih važećih izmjena;
2. bilo kojih posebnih uvjeta koji su propisani u skladu s točkom 21.A.16B podtočkom (a).
- (b) Ako podnositelj zahtjeva odabere sukladnost s izmjenom certifikacijskih specifikacija koja je stupila na snagu nakon podnošenja zahtjeva za certifikat tipa, podnositelj zahtjeva mora ispunjavati zahtjeve i svih drugih certifikacijskih specifikacija za koje Agencija utvrdi da su izravno povezane.”;
- (7) Točka 21.A.20 mijenja se kako slijedi:
- (a) Naslov se zamjenjuje sljedećim:
- „Sukladnost s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša”;**
- (b) Podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:
- „(a) Podnositelj zahtjeva za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa dokazuje sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša te Agenciji dostavlja izvješće o načinima dokazivanja takve sukladnosti.”;

(8) Točka 21.A.21 mijenja se kako slijedi:

(a) U podtočki (c), stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. proizvod koji treba certificirati ispunjava zahtjeve primjenjive osnove certifikacije tipa i zahtjeve u vezi sa zaštitom okoliša koji su određeni u skladu s točkama 21.A.17A i 21.A.18;”;

(b) Dodaju se podtočke (e) i (f) kako slijedi:

„(e) U slučaju certifikata tipa za zrakoplov, mora se dokazati da podaci o operativnoj prikladnosti zadovoljavaju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti koja je određena u skladu s točkom 21.A.17B.

(f) Odstupajući od točke (e) i na zahtjev podnositelja zahtjeva priložen uz izjavu navedenu u točki 21.A.20 podtočki (d), certifikat tipa za zrakoplov može se izdati prije dokazivanja sukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti prije nego što se podaci o operativnoj prikladnosti moraju doista koristiti.”;

(9) Točka 21.A.23 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.23 Izdavanje ograničenog certifikata tipa

(a) Za zrakoplov koji ne ispunjava odredbe iz točke 21.A.21 podtočke (c), podnositelj zahtjeva ima pravo od Agencije dobiti ograničeni certifikat tipa nakon što:

1. se uskladi s odgovarajućom osnovom certifikacije tipa, koju utvrđuje Agencija osiguravajući odgovarajuću razinu sigurnosti u vezi s predviđenom namjenom zrakoplova te s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša;

2. izričito izjavi da je spreman ispuniti odredbe iz točke 21.A.44;

3. u slučaju ograničenog certifikata tipa za zrakoplov, mora se dokazati da podaci o operativnoj prikladnosti zadovoljavaju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti koja je određena u skladu s točkom 21.A.17B.

(b) Odstupajući od stavka 3. podtočke (a) i na zahtjev podnositelja zahtjeva priložen uz izjavu navedenu u točki 21.A.20 podtočka (d), ograničeni certifikat tipa za zrakoplov može se izdati prije dokazivanja sukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti prije nego što se podaci o operativnoj prikladnosti moraju doista koristiti.

(c) Motor ili propeler ugrađen u zrakoplov, ili oba:

1. moraju imati certifikat tipa koji je izdan ili utvrđen u skladu s ovom Uredbom ili

2. mora biti dokazano da su usklađeni s certifikacijskim specifikacijama potrebnim za osiguravanje sigurnog letenja zrakoplova.”;

(10) U točki 21.A.31 podtočki (a), stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. odjeljka o odobrenim ograničenjima plovidbenosti u uputama za kontinuiranu plovidbenost, kako je određeno primjenjivim certifikacijskim specifikacijama i”;

(11) Točka 21.A.41 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.41 Certifikat tipa

Certifikat tipa i ograničeni certifikat tipa sadržavaju projekt tipa, operativna ograničenja, listu podataka certifikata tipa za plovidbenost i emisije, primjenjivu osnovu certifikacije tipa i zahtjeve u vezi sa zaštitom okoliša, s kojima Agencija utvrđuje sukladnost, i sve druge uvjete ili ograničenja propisane za proizvod u primjenjivim certifikacijskim specifikacijama i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša. Osim toga, certifikat tipa za zrakoplov i ograničeni certifikat tipa za zrakoplov uključuju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, podatke o operativnoj prikladnosti i listu podataka certifikata tipa za buku. Lista podataka certifikata tipa za motor uključuje evidenciju o sukladnosti u pogledu emisija.”;

(12) U točki 21.A.44, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) preuzima obveze utvrđene u točkama 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.55, 21.A.57, 21.A.61 i 21.A.62; te, za ovu potrebu, nastavlja ispunjavati zahtjeve u vezi s prihvatljivosti u skladu s točkom 21.A.14 i”;

(13) Točka 21.A.55 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.55 Vođenje evidencije

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa čuva sve relevantne podatke o projektu, nacрте i izvješća o ispitivanju, uključujući evidenciju o provjerama za ispitivani proizvod kako bi ih mogao staviti na raspolaganje Agenciji i pružiti informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda, kontinuirane valjanosti podataka o operativnoj prikladnosti i njegove sukladnosti s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša.”;

(14) Točka 21.A.57 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.57 Priručnici

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa izrađuje, čuva i ažurira izvornike svih priručnika koji se zahtijevaju primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša za proizvod, te Agenciji na zahtjev dostavlja njihove kopije.”;

(15) Pododjeljku B dodaje se sljedeća točka 21.A.62:

„21.A.62 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

Nositelj certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa stavlja na raspolaganje:

- (a) najmanje jedan komplet potpunih podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima zrakoplova u EU-u, prije nego što organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti i
- (b) sve promjene podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima dotičnog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne podatke navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
 1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti i
 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.”;

(16) Točka 21.A.90A zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.90A Područje primjene

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobravanje izmjena certifikata tipa te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja. U ovom se pododjeljku također definiraju standardne izmjene koje ne podliježu postupku odobravanja u skladu s ovim pododjeljkom. U ovom pododjeljku izraz certifikat tipa uključuje i certifikate tipa i ograničene certifikate tipa.”;

(17) U točki 21.A.90B, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Standardne izmjene su izmjene certifikata tipa:

1. u odnosu na:
 - i. zrakoplove čija je najveća dopuštena masa pri uzlijetanju (MTOM) 5 700 kg ili manje;
 - ii. rotokoptere čiji je MTOM 3 175 kg ili manje;
 - iii. jedrilice, motorne jedrilice, balone i zračne brodove, kako su definirani u ELA1 ili ELA2,
2. koji su u skladu s projektnim podacima uključenim u certifikacijske specifikacije koje izdaje Agencija i koje sadržavaju prihvatljive metode, tehnike i prakse za izvođenje i identificiranje standardnih izmjena, uključujući s tim povezane upute za kontinuiranu plovidbenost i

3. koji nisu u suprotnosti s podacima nositelja TC-a.”;

(18) Točka 21.A.91 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.91 Razvrstavanje izmjena certifikata tipa

Izmjene certifikata tipa razvrstavaju se kao manje i veće. ‚Manja izmjena‘ je izmjena koja nema znatnog učinka na masu, ravnotežu, izdržljivost konstrukcije, pouzdanost, operativne karakteristike, buku, ispuštanje goriva, ispušne emisije, podatke o operativnoj prikladnosti ili druge karakteristike koje utječu na plovidbenost proizvoda. Ne dovodeći u pitanje točku 21.A.19, sve su druge izmjene u skladu s ovim pododjeljkom ‚veće izmjene‘. Veće i manje izmjene odobravaju se u skladu s točkom 21.A.95 ili 21.A.97, prema potrebi, te se identificiraju na odgovarajući način.”;

(19) Točka 21.A.92 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.92 Prihvatljivost

(a) Zahtjev za odobrenje veće izmjene certifikata tipa u skladu s ovim pododjeljkom može podnijeti samo nositelj certifikata tipa; svi drugi podnositelji zahtjeva za veću izmjenu certifikata tipa podnose zahtjev u skladu s pododjeljkom E.

(b) Zahtjev za odobrenje manje izmjene certifikata tipa u skladu s ovim pododjeljkom može podnijeti bilo koja fizička ili pravna osoba.”;

(20) Točka 21.A.93 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.93 Zahtjev

Zahtjev za odobrenje izmjene certifikata tipa podnosi se u obliku i na način koji utvrđuje Agencija i uključuje:

(a) Opis izmjene u kojem su utvrđeni:

1. svi dijelovi certifikata tipa i odobreni priručnici na koje utječe ta izmjena i
2. certifikacijske specifikacije i zahtjevi u vezi sa zaštitom okoliša, koje projektirana izmjena mora ispunjavati u skladu s točkom 21.A.101.

(b) Identifikaciju svih ponovnih istraživanja koja su potrebna kako bi se dokazala sukladnost izmijenjenog proizvoda s primjenjivim certifikacijskim specifikacijama i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša.

(c) Kada izmjena utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, zahtjev uključuje ili mu se prilaže, nakon što je zahtjev već predan, i potrebne izmjene podataka o operativnoj prikladnosti.”;

(21) Točka 21.A.95 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.95 Manje izmjene

Manje izmjene certifikata tipa razvrstava i odobrava:

(a) Agencija ili

(b) propisno odobrena projektna organizacija u skladu s postupkom s kojim se složila Agencija.”;

(22) U točki 21.A.97, podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Odobrenje veće izmjene certifikata tipa ograničeno je na onu specifičnu konfiguraciju (one specifične konfiguracije) u certifikatu tipa, na kojoj (kojima) je izvedena izmjena.”;

(23) Točka 21.A.101 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.101 Određivanje primjenjivih certifikacijskih specifikacija i zahtjeva u vezi sa zaštitom okoliša

(a) Podnositelj zahtjeva za izmjenu certifikata tipa dokazuje da je izmijenjeni proizvod u skladu s certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na izmijenjeni proizvod i koje su na snazi na dan podnošenja zahtjeva za izmjenu, osim ako podnositelj zahtjeva ne odabere da se uskladi s certifikacijskim specifikacijama naknadnih važećih izmjena ili se to zahtjeva u skladu s točkama (e) i (f), te da je izmijenjeni proizvod u skladu s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša utvrđenima u točki 21.A.18.

- (b) Odstupajući od točke (a), podnositelj zahtjeva može dokazati da je izmijenjeni proizvod u skladu s ranijom izmjenom certifikacijskih specifikacija definiranom u točki (a) i bilo koje druge certifikacijske specifikacije koju Agencija smatra izravno povezanom s tim kodom. Međutim, prije izmijenjene certifikacijske specifikacije ne smiju prethoditi odgovarajućim certifikacijskim specifikacijama na koje se upućuje u certifikatu tipa. Podnositelj zahtjeva može dokazati usklađenost s prije izmijenjenim certifikacijskim specifikacijama za bilo što od sljedećeg:
1. za izmjenu za koju Agencija smatra da nije značajna. Pri utvrđivanju značaja određene izmjene, Agencija razmatra tu izmjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih izmjena projekta i svih povezanih revizija primjenjivih certifikacijskih specifikacija koje su uključene u certifikat tipa za proizvod. Izmjene koje ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija automatski se smatraju značajnima:
 - i. opća konfiguracija ili načela konstruiranja nisu zadržani;
 - ii. pretpostavke korištene za certifikaciju proizvoda koji se mijenja više nisu na snazi.
 2. Za svako područje, sustav, dio ili uređaj za koji Agencija smatra da na njega izmjena ne utječe.
 3. Za svako područje, sustav, dio ili uređaj na koji izmjena utječe, a za koji Agencija smatra da usklađenost s certifikacijskim specifikacijama opisanima u točki (a) ne bi bitno pridonijela razini sigurnosti izmijenjenog proizvoda ili ne bi bila praktična.
- (c) Podnositelj zahtjeva za izmjenu zrakoplova (osim rotokoptera) čija je najveća težina 2 722 kg (6 000 lb) ili manje, ili neturbinskog rotokoptera čija je najveća težina 1 361 kg (3 000 lb) ili manje, može dokazati da je izmijenjeni proizvod usklađen s osnovom certifikacije tipa koja je upućivanjem ugrađena u certifikat tipa. Međutim, ako Agencija smatra da je izmjena u određenom području značajna, ona može odrediti usklađivanje s izmjenom osnove certifikacije tipa ugrađenom upućivanjem u certifikat tipa koja je na snazi na dan podnošenja zahtjeva i s bilo kojom certifikacijskom specifikacijom koju Agencija smatra izravno povezanom, osim ako Agencija također smatra da sukladnost s tom izmjenom ili certifikacijskom specifikacijom ne bi bitno pridonijela razini sigurnosti izmijenjenog proizvoda ili ne bi bila praktična.
- (d) Ako Agencija smatra da certifikacijska specifikacija koja je na snazi na dan podnošenja zahtjeva za izmjenu ne osigurava odgovarajuće standarde u odnosu na predloženu izmjenu, podnositelj zahtjeva također mora ispuniti bilo koje posebne uvjete i izmjene tih posebnih uvjeta, propisane u skladu s odredbama točke 21.A.16B, kako bi se osigurala razina sigurnosti jednaka onoj utvrđenoj u certifikacijskim specifikacijama koje su na snazi na dan podnošenja zahtjeva za izmjenu.
- (e) Zahtjev za izmjenu certifikata tipa vrijedi pet godina za velike zrakoplove i velike rotokoptere, a zahtjev za izmjenu bilo kojeg drugog certifikata tipa vrijedi tri godine. U slučaju da izmjena nije odobrena ili je jasno da neće biti odobrena u roku utvrđenom u ovoj točki, podnositelj zahtjeva može:
1. podnijeti novi zahtjev za izmjenu certifikata tipa i pridržavati se svih odredaba iz točke (a) koje se primjenjuju na prvotni zahtjev za izmjenu ili
 2. zatražiti produljenje prvotnog zahtjeva i pridržavati se odredaba iz podtočke (a) u pogledu valjanog datuma podnošenja zahtjeva koji odabire podnositelj zahtjeva, a koji nije raniji od datuma koji prethodi datumu odobrenja izmjene, u roku koji je u skladu s ovom točkom utvrđen za prvotni zahtjev za izmjenu.
- (f) Ako podnositelj zahtjeva odabere da se uskladi s certifikacijskom specifikacijom izmjene certifikacijskih specifikacija koja je stupila na snagu nakon podnošenja zahtjeva za izmjenu tipa, on se mora također uskladiti i s bilo kojom drugom certifikacijskom specifikacijom za koju Agencija smatra da je izravno povezana.
- (g) Kada zahtjev za izmjenu certifikata tipa za zrakoplov uključuje, ili su mu priložene, nakon što je zahtjev već predan, i izmjene podataka o operativnoj prikladnosti, osnova certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti određuje se u skladu s gornjim podtočkama (a), (b), (c), (d) i (f).”;

(24) Točka 21.A.103 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.103 Izdavanje odobrenja

- (a) Podnositelj zahtjeva ima pravo da mu Agencija odobri veću izmjenu certifikata tipa, nakon:

1. što dostavi izjavu iz točke 21.A.20 podtočke (d) i
 2. što se dokaže da:
 - i. izmijenjeni proizvod ispunjava primjenjive certifikacijske specifikacije i zahtjeve u vezi sa zaštitom okoliša, kako je navedeno u točki 21.A.101;
 - ii. sve neispunjene odredbe o plovidbenosti nadomještaju se čimbenicima koji osiguravaju jednaku razinu sigurnosti; i
 - iii. niti jedno njegovo obilježje ili karakteristika ne čini proizvod nesigurnim za uporabu za koju je zatražena certifikacija.
 3. u slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, dokaza da potrebne izmjene podataka o operativnoj prikladnosti zadovoljavaju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti koja je određena u skladu s točkom 21.A.101 podtočkom (g);
 4. odstupajući od točke 3. i na zahtjev podnositelja zahtjeva priloženog uz izjavu navedenu u točki 21.A.20 podtočki (d), veća izmjena certifikata tipa za zrakoplov može se odobriti prije dokazivanja sukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže sukladnost s osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti prije nego što se podaci o operativnoj prikladnosti moraju doista koristiti.
- (b) Manja izmjena certifikata tipa odobrava se u skladu s točkom 21.A.95 samo ako se dokaže da izmijenjeni proizvod ispunjava primjenjive certifikacijske specifikacije, kako je navedeno u točki 21.A.101.”;

(25) Točka 21.A.105 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.105 Vođenje evidencije

Za svaku izmjenu, podnositelj zahtjeva čuva sve relevantne podatke o projektu, nacрте i izvješća o ispitivanju, uključujući evidenciju o inspekcijskim pregledima za ispitivani izmijenjeni proizvod kako bi ih mogao staviti na raspolaganje Agenciji i pružiti informacije potrebne za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti izmijenjenog proizvoda, kontinuirane valjanosti podataka o operativnoj prikladnosti i njegove sukladnosti s primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša.”;

(26) U točki 21.A.107, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Nositelj odobrenja manje izmjene certifikata tipa, svakomu poznatom vlasniku jednog ili više zrakoplova, motora ili propelera na koje se odnosi ta manja izmjena, prilikom isporuke proizvoda ili prilikom izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti dotičnog zrakoplova, što god je od toga kasnije, dostavlja najmanje jedan komplet povezanih izmjena, ako postoje, u uputama za kontinuiranu plovidbenost proizvoda na kojem treba izvesti manju izmjenu, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, a nakon toga te izmjene uputa, na zahtjev, stavlja na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje bilo kojeg od uvjeta iz tih uputa.”;

(27) Umeće se sljedeća točka 21.A.108:

„21.A.108 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, nositelj odobrenja manje izmjene stavlja na raspolaganje:

- (a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti i
- (b) sve daljnje izmjene takvih podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima izmijenjenog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne dijelove izmjena navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
 1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata takvih podataka o operativnoj prikladnosti i
 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.”;

(28) Točka 21.A.109 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.109 Obveze i oznake EPA-a

Nositelj odobrenja manje izmjene certifikata tipa mora:

- (a) preuzeti obveze utvrđene u točkama 21.A.4, 21.A.105, 21.A.107 i 21.A.108 i
- (b) navesti oznake, uključujući slova EPA (European Part Approvals), u skladu s točkom 21.A.804 podtočkom (a).“;

(29) Točka 21.A.111 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.111 Područje primjene

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobravanje većih izmjena certifikata tipa u skladu s postupcima za dodatni certifikat tipa te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za te certifikate i nositelja tih certifikata.“;

(30) U točki 21.A.113, podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

- „(b) Zahtjev za dodatni certifikat tipa uključuje opise, identifikaciju i izmjene podataka o operativnoj prikladnosti koji se zahtijevaju točkom 21.A.93. Osim toga, takav zahtjev uključuje dokaz o tome da su podaci na kojima se temelje ti elementi odgovarajući, bilo na temelju vlastitih sredstava podnositelja zahtjeva, bilo na temelju dogovora s nositeljem certifikata tipa.“;

(31) U točki 21.A.118A, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) preuzeti obveze:

1. utvrđene u točkama 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.105, 21.A.119, 21.A.120A i 21.A.120B;
 2. koje proizlaze iz suradnje s nositeljem certifikata tipa u skladu s točkom 21.A.115 podtočkom (d) stavkom 2.;
- i s tim ciljem nastaviti ispunjavati kriterije iz točke 21.A.112B.“;

(32) Točka 21.A.119 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.119 Priručnici

Nositelj dodatnog certifikata tipa izrađuje, čuva i ažurira izvornike izmjena priručnika koji se zahtijevaju primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša za proizvod, a koje su potrebne kako bi se obuhvatile izmjene izvedene u skladu s dodatnim certifikatom tipa te Agenciji na zahtjev dostavlja kopije tih priručnika.“;

(33) U točki 21.A.120, naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.120A Upute za kontinuiranu plovidbenost“;

(34) Pododjeljku E dodaje se sljedeća točka 21.A.120B:

„21.A.120B Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, nositelj dodatnog certifikata tipa stavlja na raspolaganje:

- (a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije operativne prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti; i
- (b) sve daljnje izmjene takvih podataka o operativnoj prikladnosti svim poznatim EU operatorima izmijenjenog zrakoplova i
- (c) na zahtjev, relevantne dijelove izmjena navedene u gornjim podtočkama (a) i (b):
 1. nadležnom tijelu odgovornom za provjeru sukladnosti s jednim ili više elemenata takvih podataka o operativnoj prikladnosti i
 2. svim osobama koje moraju ispunjavati zahtjeve jednog ili više elemenata tog kompleta podataka o operativnoj prikladnosti.“;

(35) U točki 21.A.174, podtočka (b) stavak 2., alineja iii. zamjenjuje se sljedećim:

„iii. letački priručnik, ako se zahtijeva primjenjivim certifikacijskim specifikacijama za određeni zrakoplov;”;

(36) U točki 21.A.239 podtočki (a), stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. da osigura da su projekti proizvoda, dijelova i uređaja ili izmjene tih projekata u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša i”;

(37) Točka 21.A.245 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.245 Zahtjevi za odobrenje

Projektna organizacija, na temelju podataka dostavljenih u skladu s točkom 21.A.243, dokazuje da osim ispunjavanja odredaba iz točke 21.A.239:

(a) u svim tehničkim odjelima ima dovoljno zaposlenika sa zadovoljavajućim iskustvom, kojima su dane primjerene ovlasti za izvršavanje zadaća koje su im dodijeljene i da je to, zajedno sa smještajem, objektima i opremom dovoljno kako bi se zaposlenicima omogućilo da za proizvod ostvare ciljeve u pogledu plovidbenosti, operativne prikladnosti i zaštite okoliša;

(b) postoji potpuna i učinkovita koordinacija između odjela i unutar odjela u pogledu pitanja povezanih s plovidbenošću, operativnom prikladnošću i zaštitom okoliša.”;

(38) Točka 21.A.247 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.247 Izmjene sustava osiguranja projekta

Nakon izdavanja odobrenja projektne organizacije, svaku izmjenu sustava osiguranja projekta koja je značajna za dokazivanje sukladnosti ili za plovidbenost, operativnu prikladnost i zaštitu okoliša u vezi s proizvodom, mora odobriti Agencija. Zahtjev za odobrenje podnosi se Agenciji u pisanom obliku, a projektna organizacija mora Agenciji dokazati, na temelju dostavljenih prijedloga izmjena priručnika, a prije provedbe izmjene, da će nakon provedbe nastaviti ispunjavati odredbe ovog pododjeljka.”;

(39) Točka 21.A.251 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.251 Uvjeti odobrenja

Uvjetima odobrenja utvrđuju se vrste projekata, kategorije proizvoda, dijelova i uređaja za koje je projektna organizacija nositelj odobrenja projektne organizacije te funkcije i zadaće za čije obavljanje organizacija ima odobrenje u odnosu na plovidbenost, operativnu prikladnost i karakteristike buke, ispuštanje goriva te ispušne emisije proizvoda. U slučaju odobrenja projektne organizacije koje obuhvaća certifikaciju tipa ili ETSO ovlaštenja za pomoćnu pogonsku jedinicu (APU), uvjeti odobrenja, osim toga, obuhvaćaju popis proizvoda ili APU-a. Ti se uvjeti izdaju kao dio odobrenja projektne organizacije.”;

(40) Točka 21.A.263 mijenja se kako slijedi:

(a) Stavak 2. podtočke (b) zamjenjuje se sljedećim:

„2. certifikat tipa ili odobrenja veće izmjene certifikata tipa ili”;

(b) U podtočki (c), stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. razvrstati izmjene certifikata tipa i popravke kao ‚veće‘ ili ‚manje‘;

2. odobriti manje izmjene certifikata tipa i manje popravke;”;

(41) U točki 21.A.435, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Popravak može biti ‚veći‘ ili ‚manji‘. Razvrstavanje se izvodi u skladu s kriterijima iz točke 21.A.91 za izmjenu certifikata tipa.”

- (42) U točki 21.A.604, podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:
- „(a) odstupajući od odredaba točke 21.A.603, točke 21.A.606 podtočke (c) i točaka 21.A.610 i 21.A.615, primjenjuju se točke 21.A.15, 21.A.16B, 21.A.17A, 21.A.17B, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, osim što se u skladu s točkom 21.A.606 umjesto certifikata tipa izdaje ETSO ovlaštenje;”;
- (43) U odjeljku B Priloga I. (Dio 21.), pododjeljak D mijenja se kako slijedi:
- (a) Postojeća rečenica ‚Primjenjuju se upravni postupci koje utvrđuje Agencija‘ briše se;
- (b) Dodaje se točka 21.B.70 kako slijedi:
- „21.B.70 Odobravanje izmjena certifikata tipa**
- Odobrenje izmjena podataka o operativnoj prikladnosti uključeno je u odobrenje izmjena certifikata tipa. Međutim, Agencija koristi posebni postupak razvrstavanja i odobravanja za upravljanje izmjenama podataka o operativnoj prikladnosti.”;
- (44) U točki 21.B.326, podtočka (b) stavak 1., alineja iii. zamjenjuje se sljedećim:
- „iii. da je zrakoplov pregledan u skladu s primjenjivim odredbama Priloga I. (Dio M) Uredbe (EZ) br. 2042/2003;”;
- (45) U točki 21.B.327 podtočka (a) stavak 2. alineja i., točka (C) zamjenjuje se sljedećim:
- „(C) da je zrakoplov pregledan u skladu s primjenjivim odredbama Priloga I. (Dio M) Uredbe (EZ) br. 2042/2003;”;
- (46) U Dodatku I., polja 14a, 14b, 14c, 14d i 14e EASA Obrasca 1. sjenčaju se sivo;
- (47) U Dodatku I., uvodna rečenica uputa za uporabu EASA Obrasca 1. zamjenjuje se sljedećim:
- „Ove se upute odnose samo na uporabu EASA Obrasca 1. za potrebe proizvodnje. Napominjemo da je Dodatkom II. Prilogu I. (Dio M) Uredbi (EZ) br. 2042/2003 obuhvaćena upotreba EASA Obrasca 1. za potrebe održavanja”.
-